Idébank til voksenopplæring

Et supplement til nettkurset og boken *Norsk for ungdom*

Ingrid Wahlberg, Nelly Foucher Stenkløv, Priscilla Ringrose og Camille Sayous

Takk til grunnskoleelever ved Heimdal videregående skole
som deltok i prosjektet og Silje Kjørberg Hernes.

Fotograf: Britta Paasch
Grafisk utforming: Juliette Ringrose
Redaksjon: Marianne Stenkløv og Juliette Ringrose
Faglig inspill: Åsta Øvregaard og Miriam Ringrose

2022

Idébanken ble utviklet for kurset *Norsk for ungdom*. *Norsk for ungdom* er utviklet under prosjektet LIM - Language, Integration, Media og er en videreutvikling av det nettbaserte kurset LearnNow.

Norsk for ungdom er utviklet med støtte fra Forskningsrådets FINNUT-program (Forskning og innovasjon i utdanningssektoren), Orkdal Kommune, Trondheim Kommune og Trøndelag fylkeskommune.

ORKDAL KOMMUNE

Trøndelag fylkeskommune
Tröndelagen fylhkentjïelte

TRONDHEIM
KOMMUNE

Learn NoW

NTNU

lim

Forskningsrådet

Introduksjon

Denne idébanken inneholder idéer til inspirasjon for lærere som jobber med elever i voksenopplæring.

Idébanken ble utviklet for kurset ***Norsk for ungdom***, men idéene kan også brukes som støtte til andre læreverk. Vi refererer til noen temaer som diskuteres i ***Norsk for ungdom*** for å illustrere hvordan idéene kan brukes i sammenheng med et spesifikt tema.

Hvert forslag er kategorisert etter hvilken **læringsfase** de inngår i, hvilke **ferdigheter** elevene sikter mot, hvilke **ressurser** læreren trenger og **arbeidsform**.

Læringsfase refererer til hvor eleven befinner seg i læringsprosessen eller læringsarbeidet.

- **Kom i gang:** Elevene bør starte med å bli kjent med temaet, kanskje aktivere noen forkunnskaper og oppdage noen sider ved temaet eller språket (ord eller grammatikk) som er i fokus i kapitlet.

- **Forstå:** Elevene skal deretter tenke over og prøve å forstå nye sider ved språket som de skal lære seg. På dette stadiet kan det være lurt å sammenligne med elevens morsmål.

- **Tren:** Når elevene har forstått et nytt redskap, må de øve seg på å bruke det. Før elevene skal i gang med å delta i samtaler eller skrive tekster, er det lurt å trene. Man kan for eksempel bruke utfyllingsoppgaver.

- **Kommuniser:** Når elevene har blitt vant til å bruke nye språkredskaper, kan de begynne å bruke språket i friere produksjon. Dette er viktig for at elevene skal kunne bruke det de har lært selvstendig i nye kontekster, muntlig eller skriftlig. Dette innebærer å bruke språket i naturlige sammenhenger ved å føre samtaler eller skrive tekster, helst i sjangre som de bruker utenfor skolen (e-post, meldinger, telefonsamtaler osv.)

Innholdsfortegnelse

Oppstart av nytt tema s. 5
Lag et tankekart
Bruk bilder som symboliserer temaet
Plakater i klasserommet
Arbeid med morsmål og sangtekster
Bruk åpne spørsmål

Muntlig aktivitet s. 8
Samtalesirkel
Lag en podcast
Lag et intervju
Lag en film
Andre idéer til muntlige aktiviteter

Film og musikk til inspirasjon s. 12
Bruk en film
Bruk en sang

Ordforråd s. 14
Skriv ord på tavla
Lag en glosebok
Lag en ordboks
Morsmål på tavla
Bruk emojier
Be elevene om å samle på ord de liker
Lek med ordene
Bruk en eksempelsetning
Arbeid med grammatikk

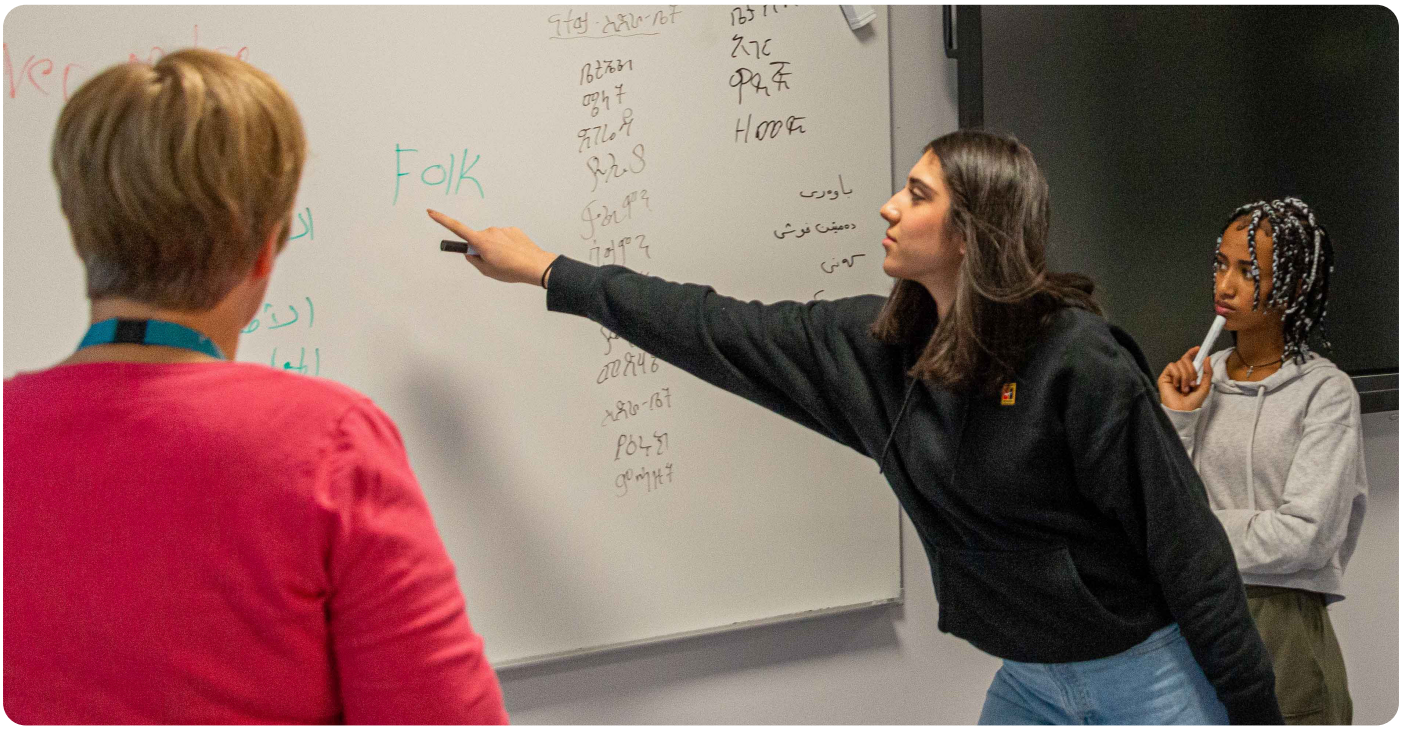
Lesing s. 19
Før lesing
Langsom lesing fra lærer
Dialog
Elevene leser

Skriving s. 22
Bruk skriverammer
Inspirasjon til skriving
Bruk en modelltekst
Lær om ulike sjangre
Skriv SMS

Kreative oppgaver s. 26
Lag en tidslinje
Bevissthet rundt sansene
Lag en Kollasj
Lag en tegneserie

Oppstart av nytt tema

Hvordan kan man engasjere elevene i et nytt tema?

Lag et tankekart

Skriv overskriften på et tema midt på tavla. Få elevene til å lage et stort felles tankekart på tavla med tanker og assosiasjoner rundt temaet. De kan skrive på eget morsmål. Fyll opp tavla så mye som mulig.

Bruk ulike farger til de ulike språkene. Et stort felles tankekart er et sterkt visuelt uttrykk for mangfold og fellesskap. De som ikke kan skrive selv, kan få hjelp av andre elever, lærer eller digital oversetter til å få tankene sine med på tavla. Det er viktig at alle er aktive her. Man kan også tegne det man tenker.

Be elevene snakke sammen i par om det de har skrevet på tavla. Deretter diskuter tankekartet i plenum. Hvilke tanker har kommet opp? Er det noen som har lyst til å utdype det de har skrevet? La elevene snakke fritt. Her kan det bli mange gode samtaler.

Lag en norsk ordliste på tavla ut fra de ordene og setningene som elevene har skrevet. Elevene kan skrive ordene ned i bokform eller digitalt. Les mer om glosebok på side 15.

Læringsfase:
Kom i gang

Ressurser:
Tavle

Arbeidsform:
I plenum

Bruk bilder som symboliserer temaet

La elevene finne bilder selv eller gjør dette som en felles oppgave. Skriv ut bildene og heng opp i klasserommet. Eksempler på tema kan være vennskap og kjærlighet eller kropp og helse.

Læringsfase:
Kom i gang

Ressurser:
Digitale verktøy
Skriver
Papir

Arbeidsform:
I grupper
I plenum

Plakater i klasserommet

Be elevene skrive navnet på temaet på eget morsmål. Skriv for eksempel «vennskap» på tigrinja, somali eller arabisk. Bruk gjerne store, fargerike plakater og la disse henge i klasserommet mens dere jobber med temaet.

Læringsfase:
Kom i gang

Ressurser:
Papir
Tegnesaker

Arbeidsform:
I plenum

Arbeid med morsmål og sangtekster

Læringsfase:
Tren
Kommuniser

Ressurser:
Digitale verktøy

Arbeidsform:
I grupper
I plenum

Be elevene vise frem en musikkvideo eller en sang om temaet på eget morsmål. Be dem forklare hva teksten handler om og oversette deler av sangteksten til norsk.

Denne oppgaven krever et visst ordforråd, men gir god læring i sammenligning av språk og kultur. Oppgaven lar også elevene bli bedre kjent med hverandre mens de lærer norsk.

Bruk åpne spørsmål

Læringsfase:
Kommuniser

Arbeidsform:
Individuell
I grupper
I plenum

Bruk åpne spørsmål som gir mest mulig bredde i svarene.

Forslag til spørsmål: Hva tenker du på? Hvilke minner dukker opp i hodet? Hvilke bilder ser du for deg? Hvem tenker du på? Hva betyr (TEMA) for deg? La elevene tenke i ett minutt. Deretter kan de snakke om temaet i grupper eller i plenum.

Eksempeltema: funksjonsnedsettelse

Norsk for ungdom kapitel 8.3: Lisa forteller om seg selv

Hvilke typer funksjonsnedsettelser kjenner du til? Kjenner du noen som har funksjonsnedsettelse? Hvilke utfordringer har de i samfunnet? Finnes det fordommer knyttet til mennesker med funksjonsnedsettelse? Hva slags utfordringer tror du rullestolbrukere står overfor i dagliglivet i byen vår? Hvordan kan skolen støtte elever med funksjonsnedsettelse?

Muntlig aktivitet

Hvordan kan man sette i gang gode samtaler i klasserommet?

Samtalesirkel

Klassen sitter i en stor sirkel. Målet er å skape gode rammer for å la samtalen flyte, men det er viktig å forberede noen spørsmål for å sette samtalen i gang. Gi elevene tid og rom til å lete etter ord, oversette og finne de norske ordene og uttrykkene. Hjelp dem og la de hjelpe hverandre. Det finnes mange måter å organisere en samtale på.

- Lag en snakkerunde hvor hver elev snakker etter tur.
- En elev forteller en historie mens de andre lytter og stiller spørsmål.
- Øv på respons. Det er spennende når du forteller om ...
- Øv på spesifikke fraser: Jeg synes at ... Hva synes du? Jeg mener at ... Hva mener du?
- Snakk om en film klassen har sett sammen, eller en aktivitet klassen har gjort sammen.

Læringsfase:
Kommuniser

Ferdighet/mål:
Snakke
Lytte

Arbeidsform:
I plenum

Eksempeltema: kjærlighet

Norsk for ungdom kapittel 8.4: Lisa er forelsket

Still spørsmål om forelskelse: Har noen vært forelsket? Hvilke følelser gir det i kroppen? Hvilke vonde følelser kan forelskelse bringe frem? Hva gjør vi med disse gode og vonde følelsene? Kan elevene lære noe av hverandre?

Lag en podcast

Å lage en podcast innebærer mange ulike læringsmål: oppøving av samtaleferdigheter, samarbeidsevner, digital kompetanse og teknisk kompetanse.

Finn et tema som interesserer elevene. Elevene kan foreslå tema selv, f.eks skole, oppvekst, boforhold, likestilling eller likheter og ulikheter i forskjellige land. Dette er en god måte å trene muntlige samtaler på. Det må øves, vurderes, repeteres og korrigeres. Det å høre sin egen stemme er for mange av elevene nytt, og gir dem mulighet til å lytte, jobbe med uttale og formuleringer på en effektiv og god måte.

Podcast krever en viss digital kompetanse, noe de fleste ungdommer lærer fort når de får god opplæring. Noen tekniske ferdigheter må elevene også ha. De må kunne ta opp lyd, legge inn lyd og samtale, og redigere. Det finnes mange gode digitale verktøy man kan bruke til å lage podcast.

Eksempeltema: En ny start

Norsk for ungdom kapittel 7.1: Ahmed forteller om seg selv

Hvordan var det å flytte til Norge? Hva likte du best? Hva likte du ikke?

Læringsfase:
Forstå
Kommuniser

Ferdighet/mål:
Snakke
Lytte

Ressurser:
Digitale verktøy

Arbeidsform:
I par

Lag et intervju

Mål med oppgaven:

- å forstå intervju som et verktøy
- å finne ut mer om en person eller et tema
- å formulere relevante spørsmål
- å øve seg på å stille spørsmål og lytte til svar

Intervjuobjekter kan f.eks være en klassekamerat, andre elever på skolen, ansatte på skolen noen hjemme hos elevene.

Lag spørsmål: Hva er gode spørsmål? Ønsker du korte svar? Still spørsmål som starter med verb. Ønsker du utdypende svar? Still spørsmål som starter med spørreord. Om elevene ikke har intervjuet noen før, bør de starte med få, enkle spørsmål. I en begynnerklasse er det fint å starte med enkle spørsmål for så å avansere etter hvert som elevene øker ordforrådet og forståelsen.

Intervjuene kan gjennomføres uformelt i klassen, med lydopptak eller film. Man kan sette mål som elevene jobber ut i fra. Er det flyt i samtalen? Viser elevene evne til å lytte? Har elevene tydelig uttale? Får intervjuobjektet tid til å svare på spørsmålene?

La elevene presentere intervjuene for klassen og gi hverandre tilbakemeldinger.

Læringsfase:
Forstå
Kommuniser

Ressurser:
Papir
Digitale Verktøy

Arbeidsform:
I grupper
I plenum

Lag en film

Læringsfase:
Forstå
Kommuniser

Ressurser:
Digitale verktøy
Lærebok

Arbeidsform:
I grupper

Ta utgangspunkt i læreboka *Norsk for ungdom*. Få elevene til å planlegge og lage en kort film basert på en tekst eller dialog fra boka. Velg ut en passende tekst eller la elevene velge en selv.

Start med å vise en filmsnutt som inspirasjon. Bruk gjerne filmene fra nettversjonen av boka: ntnu.edu/learnnowyouth/filmer

Andre idéer til muntlige aktiviteter

Læringsfase:
Kommuniser

Det finnes mange muligheter for læring utenfor klasserommet. Velg turer, aktiviteter og opplevelser som utfordrer elevenes muntlige interaksjon. Her er noen forslag:

Matlaging: Lag noe godt og sunt sammen på kjøkkenet. La elevene ta ansvar selv for arbeidsfordelingen. Skap samtaler rundt aktivitetene og maten.

Bygg med legoklosser: Elevene sitter parvis rygg mot rygg. Den ene eleven bygger noe ved bruk av brikker med ulike størrelser og farger. Eleven prøver å beskrive det han eller hun bygger mens den andre eleven prøver å bygge akkurat likt. Dette er utfordrende og morsomt.

Film og musikk til inspirasjon

Hvordan kan man aktivt bruke relevante filmer og sanger i undervisningen?

Bruk en film

Se på filmen youtube.com/watch?v=AfG7C1QQQbw

Dette innslaget fra *Arabs Got Talent* viser en mann som plukker ut steiner fra en steinhaug og setter dem sammen til et bilde av mennesker på flukt.
Ha en samtale om filmen: Hvilken historie forteller han? Hvilke følelser og tanker bringer denne filmen frem i elevene? Er dette noe elevene kjenner seg igjen i? Dette er et spesielt kunstuttrykk. Kjenner dere til andre måter å uttrykke livshistorier på?

Eksempeltema: Flukt

Norsk for ungdom kapittel 17.3: Returvedtak

Læringsfase:
Forstå
Kommuniser

Ferdighet/mål:
Snakke
Lytte

Ressurser:
Skjerm

Arbeidsform:
I plenum

Bruk en sang

Hør på sangen *Elias' sang* av Lars Bremnes:
youtube.com/watch?v=01NwsLutuRI

Dette eksemplet handler om å være flyktning og opplevelsen av ens egen identitet i et fremmed land.

Ha en samtale om sangen: Kjenner elevene seg igjen? Hvordan tar man vare på den man er, og hvordan bygger man samtidig en ny identitet? Har elevene forslag til andre sanger på andre språk som handler om dette temaet?

Læringsfase:
Forstå
Kommuniser

Ferdighet/mål:
Snakke
Lytte

Arbeidsform:
I plenum

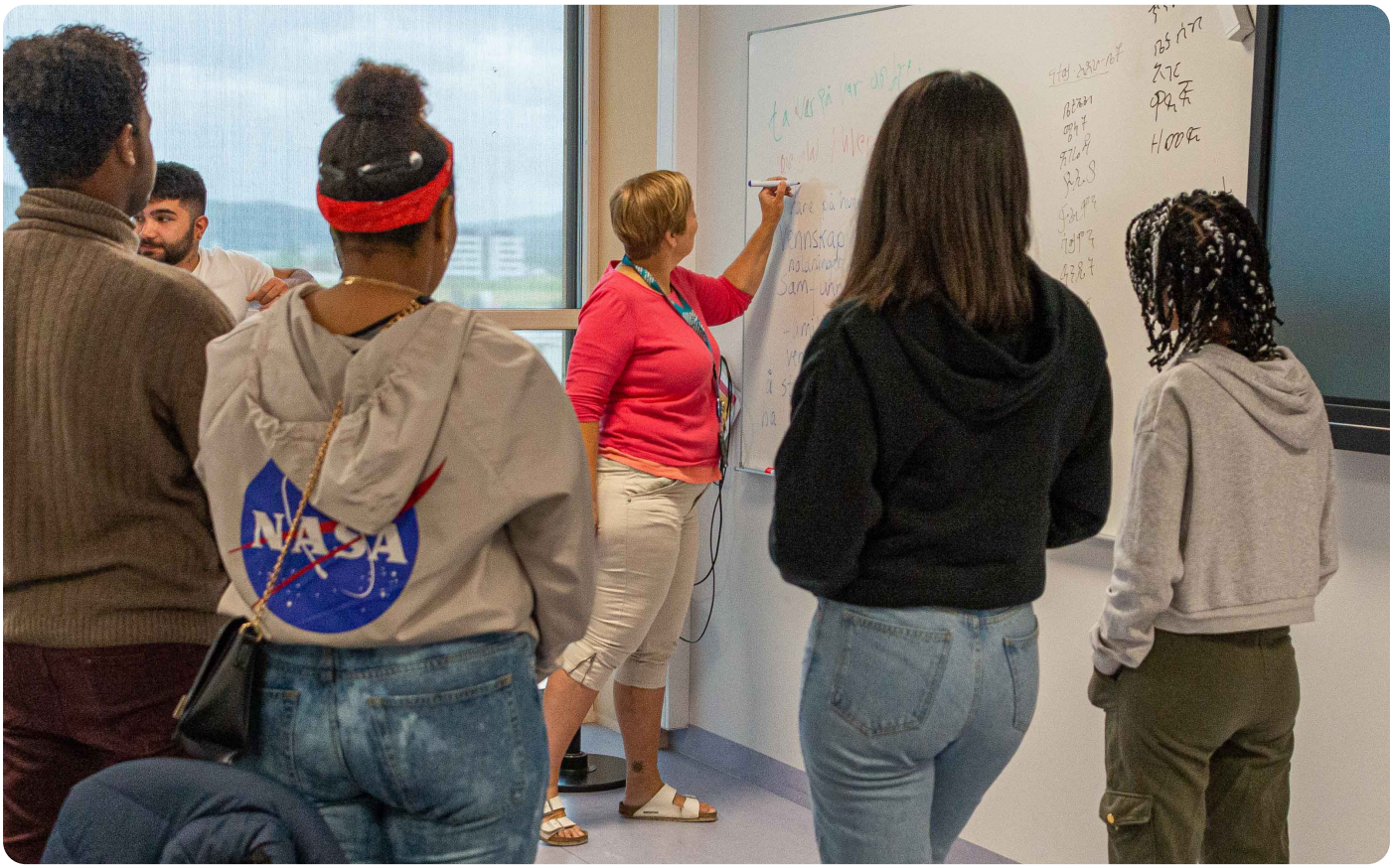
Eksempeltema: Identitet og kultur

Norsk for ungdom kapittel 15.2: Innafor - utafor?

Ordforråd

Hvordan kan man hjelpe elevene med å utvide ordforrådet?

Skriv ord på tavla

Ta utgangspunkt i en tekst. Skriv opp alle de ukjente ordene på tavla. Gå gjennom alle ordene med forklaring.

Få elevene til å jobbe med ordene på eget morsmål, oversette og hjelpe hverandre med å forstå de ulike ordene.

Sorter hvert ord i ordklasser felles på tavla, eller få elevene til å jobbe i par eller grupper for å finne ut hvilke ordklasser ordene hører til.

Læringsfase:
Forstå

Ferdighet/mål:
Ordlæring
Grammatikk

Ressurser:
Tavle

Arbeidsform:
I grupper
I plenum

Lag en glosebok

Få elevene til å skrive opp alle ordene de ikke kjenner i en personlig glosebok som de bruker gjennom hele året. Skriv opp nye ord etter tekstlesing eller en diskusjon.

Læringsfase:
Forstå

Ferdighet/mål:
Ordlæring
Grammatikk

Ressurser:
Glosebok

Arbeidsform:
Individuell

Lag en ordboks

Legg de ukjente ordene i en ordboks som benyttes hver dag i en periode. Få elevene til å jobbe med ukas ord på mange måter, for eksempel med gjettekonkurranse:

- forklar ord på norsk uten å si dem
- finn hvilken ordklasse ordet hører til
- fortell hva det er på morsmålet ditt
- si det motsatte ordet
- finn synonymer
- finn et rimord
- tegn ordet

Tips til refleksjonsspørsmål om ordboksen: Er dette ordet likt på elevens morsmål eller andre språk de kjenner? Ligner ordene på noen av språkene?

Ordboksen kan være en pappeske som inneholder lapper med øvingsord som samles i løpet av en periode. Den står i klasserommet og kan benyttes av alle elevene når de ønsker det. Lag en liste av ordene i ordboksen. Listen kan henges opp i klasserommet, eller elevene kan ta listen med hjem. Det går også an å samle ordene i et digitalt dokument.

Læringsfase:
Tren

Ferdighet/mål:
Ordlæring
Snakke

Ressurser:
En boks

Arbeidsform:
I plenum

Morsmål på tavla

Ordstilling: Be elevene om å skrive en setning på tavla på eget morsmål for å sammenligne med tilsvarende setning på norsk.

Spørsmål til diskusjon: Hvor mange ord er det i setningen? Hva er ordstillingen?

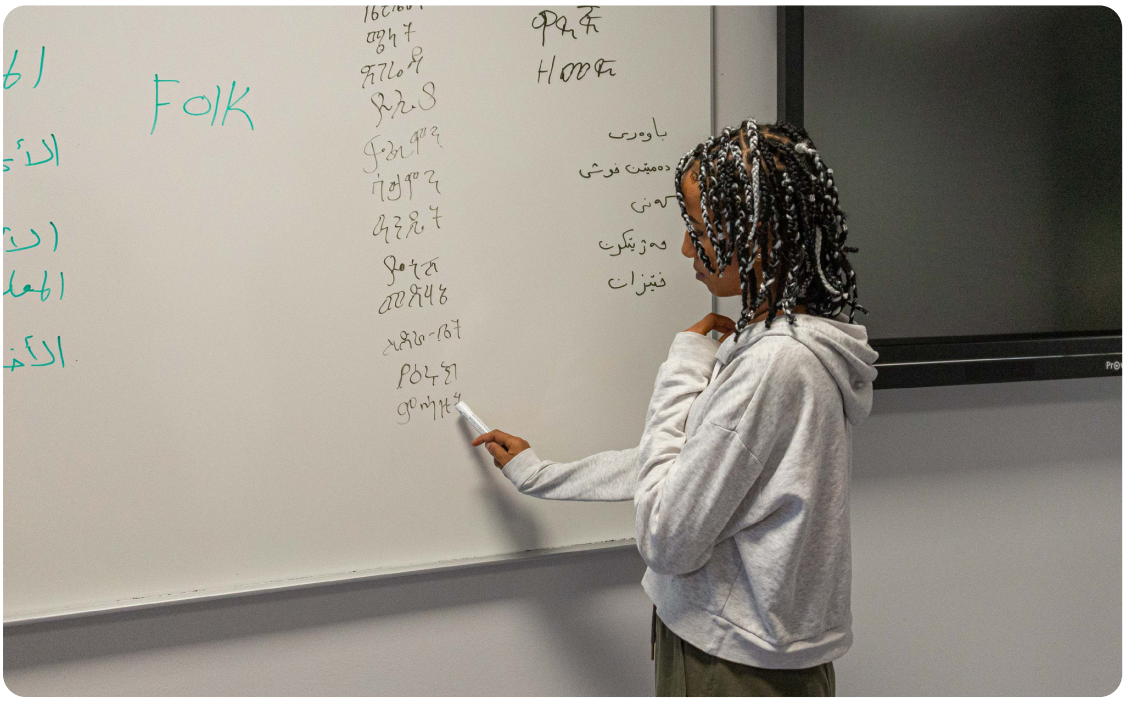
Tips: Forbered gjerne flere eksempelsetninger og visuell støtte til oppgaven ved hjelp av f.eks Clips (korte videosnutter), PowerPoint (lysbilder med lydopptak) eller Canva (plakat).

Læringsfase:
Forstå

Ferdighet/mål:
Grammatikk

Ressurser:
Tavle

Arbeidsform:
I plenum

Bruk emojier

Dette passer ekstra godt til et tema som man finner i emojier, som f. eks. følelser, mat eller land.

Forbered et ark med emojier ut i fra et spesifikt tema og be elevene om å skrive ord knyttet til tema (f. eks: adjektiver om følelser) på tavla på sitt eget morsmål. Lag deretter ei ny ordliste med de nye norske ordene.

Be elevene om å gå sammen to og to og lag tre nye setninger med de nye ordene om seg selv eller andre. Elevene skriver ned setningene og deler dem med en annen gruppe.

Læringsfase:
Forstå
Tren

Ferdighet/mål:
Ordlæring
Snakke
Skrive

Ressurser:
Skriver

Arbeidsform:
Variert

Be elevene om å samle på ord de liker

Samle inn ord fra elevene som de liker og som de synes er viktige for å kunne jobbe med temaet. Skriv opp ordene på tavla. Snakk om ordene. Hvorfor liker de akkurat disse ordene? Kan de forklare betydningen av ordene? Kan de bruke et besttem ord i en annen setning? Kan de finne synonymer eller antonymer til ordene?

Læringsfase:
Forstå

Ferdighet/mål:
Ordlæring

Ressurser:
Tavle
Papir

Arbeidsform:
Individuell
I plenum

Lek med ordene

Lek med ordene. Dette kan gjøres på mange forskjellige måter. Lag et dikt, et ordtak, et vers, en beskrivelse, en ordsky. Målet er at elevene skal finne glede, interesse og nysgjerrighet i å jobbe med ord og uttrykk.

Man kan for eksempel jobbe med ordtak. Ordtak blir brukt i de fleste kulturer, men på veldig ulike måter. Utfordre elevene til å dele ordtak på eget morsmål. Har vi lignende ordtak på andre språk? Skriv ordtakene på ark og heng opp i klasserommet. Kanskje det kan være gode ord å starte skoledagen med.

Assosier ordene til bilder som verktøy til å huske og lære ordene. Skriv ut bilder som passer til ordene. Bruk bildene som øvekort eller til å lage spill som lotto eller spørrelek. Bruk eventuelt appen *Bitsboard* til dette.

Læringsfase:
Kommuniser

Ferdighet/mål:
Ordlæring
Snakke

Arbeidsform:
Variert

Bruk en eksempelsetning

Læringsfase:
Tren

Ferdighet/mål:
Ordlæring
Grammatikk

Arbeidsform:
Individuell
I grupper

Lærer skriver en setning på tavla som elevene kopierer for å øve på ordforråd og grammatisk struktur. Neste steg er at elevene skriver tilsvarende setning, og bytter ut verbet. Elevene kan utveksle setninger med hverandre og sjekke om de har skrevet riktig.

Eksempeltema: Funksjonsnedsettelse

Norsk for ungdom kapitel 8.3: Lisa forteller om seg selv

Blind: *Jeg kan* høre på musikk, men *jeg kan ikke* se trærne.
Døv: *Jeg kan* se himmelen, men *jeg kan ikke* høre på musikk.

Nekting er en viktig grammatisk struktur. På mange språk plasseres nekting på annen plass i setningen. Derfor er dette noe som mange må jobbe med.

Arbeid med grammatikk

Læringsfase:
Forstå

Ferdighet/mål:
Ordlæring
Grammatikk

Arbeidsform:
Individuell

Jobb med fonologi, morfologi og syntaks, adskilt.

I starten er det lurt å bruke tid på tegnsetting og formen på bokstavene. Tegnsetting er veldig ulikt i ulike språk. Eksempler: I arabisk er det ikke skille mellom stor og liten bokstav. I tigrinja (et av språkene i Eritrea) bruker de ulikt antall punktum ut ifra hvilken setningstype det er.

Å jobbe med hvordan enkelte ord skrives kan gjøres på mange ulike måter, likeså bygging av setninger. Start med korte setninger, bare subjekt og verbal. Bygg ut setningene med bindeord. Utvid setningene systematisk med tids- og stedsadverbial.

Lesing

Hvordan kan man håndtere det første møtet med teksten?

Før lesing

Før elevene begynner å lese kan man jobbe på mange ulike måter med teksten. Først må elevene aktivere sine forkunnskaper om emnet. Se på overskrifter og bilder. Snakk sammen om hvilke opplysninger man kan hente ut fra første blikk på teksten. *Hva* handler teksten om? *Hvem* handler den om? Hva vet elevene om dette temaet fra før? Hvilke assosiasjoner får de når de ser bildene?

Læringsfase:
Kom i gang

Ferdighet/mål:
Lese

Arbeidsform:
I plenum

Langsom lesing fra lærer

Læringsfase:
Kom i gang

Ferdighet/mål:
Lytte

Arbeidsform:
I plenum

Les teksten høyt for elevene. Stopp etter første avsnitt og spør hva elevene forstår. Les videre. Stopp ofte opp og still spørsmål, og spør om det er ord elevene ikke forstår.

Tips: Minn elevene om at tekstene i *Norsk for ungdom* foreligger som lydopptak på nettstedet slik at elevene kan lytte til disse, avsnitt for avsnitt.

Dialog

Læringsfase:
Forstå
Kommuniser

Ferdighet/mål:
Snakke
Lese

Arbeidsform:
I par
I grupper

Elevene jobber i par eller grupper med å lese dialogen sammen.
Fokuset kan være på tempo, flyt og intonasjon. Det kan lages små rollespill hvor man lever seg inn i dialogen. Prøv å utfordre elevene til å overdrive følelsesuttrykk: veldig lystige, triste, sinte osv.

Elevene leser

Det er viktig å tenke gjennom hvorfor elevene skal lese. Skal elevene jobbe med uttale og intonasjon? Er det tekstens innhold som står i fokus? Skal de øve på flyt i lesinga? Sett tydelige, konkrete mål for leseøkten.

Høytlesing fungerer godt i par eller mindre grupper. Læreren kan gå rundt i klassen mens elevene leser for hverandre og hjelpe til med uttale og forståelse. Prøv ut ulike lesemetoder. Hvilke metoder trives elevene best med?

- Elevene leser annenhver setning.
- En leser og den andre lytter og gjenforteller.
- En leser og den andre skriver ned ord for å huske teksten bedre.
- En leser høyt og resten lytter. Gruppen diskuterer tekstinnholdet etterpå.

Læringsfase:
Forstå
Kommuniser

Ferdighet/mål:
Snakke
Lese

Arbeidsform:
I par
I grupper

Skriving

Hvordan kan man engasjere elevene i å skrive kreativt?

Bruk skriverammer

Ofte er tekstoppbygging en utfordring for elevene. Skriverammer er skrivestøtte som gir veiledning i hvordan elevene kan skrive en tekst. Et eksempel på en skriveramme kan være:

- Teksten skal ha en innledning, en hoveddel og en avslutning.
- Teksten skal beskrive hva du gjør på fritiden.
- Du skal bruke uttrykkene: Jeg liker å … Jeg bruker å …

Læringsfase:
Tren

Ferdighet/mål:
Skrive

Arbeidsform:
Individuell

Inspirasjon til skriving

Lag korte tekster med utgangspunkt i bilder:
Hver elev viser klassen et eller flere bilder fra telefonen sin og forteller litt om bildet. Bildet kan f. eks. være fra en klassetur, eller noe annet morsomt man har gjort som kan vises på storskjerm til klassen. Læreren skriver det eleven forteller, på tavla. Elevene kan også lete og finne bilder digitalt.

Her kommer noen forslag til måter å jobbe med bildene på:

- Lag elevmapper. Samle på bilder og historier. Det er alltid gøy å se igjen egne tekster som er skrevet for en stund siden.
- Stasjonsarbeid: Læreren har skrevet ut noen bilder ut i fra et tema. Elevene jobber i små grupper på 3-4 elever. Læreren er sekretær for hver gruppe. Gruppen snakker om bildene mens læreren skriver ned.
- To elever sitter sammen. De bruker mobilen til å ta et lydopptak mens de forteller hver sin historie. Etter at elevene er ferdige, hører de på lydopptaket og prøver å skrive av det de selv forteller. Dette er en god øvelse for lytting og tydelig formidling.
- Elevene jobber alene med å skape tekst rundt egne bilder og videoer. For eksempel et bilde av eleven på treningssenter. *«Jeg liker å trene på treningssenter. Jeg trener hver dag fra klokka 16.30 - 18.00. Jeg trener sammen med en venn.»*

Læringsfase:
Kom i gang

Ferdighet/mål:
Skrive

Ressurser:
Digitale verktøy

Arbeidsform:
Variert

Bruk en modelltekst

Modelltekster er tekster som elevene kan bruke som mal i sitt arbeid med å bli bedre kjent med ulike teksttyper og sjangre. Elevene kan bruke samme start, oppbygging, ord og uttrykk som er brukt i malen, og kun endre deler av teksten. Eksempler på teksttyper: brev, e-post, handleliste, anmeldelse, oppskrift osv.

Eksempeltekst

Norsk for ungdom kapittel 7.2: E-post fra Ahmed til Biniam

Kjære Biniam!

Nå er jeg i Trondheim! Det var vondt å dra fra deg og Amina. Jeg var trist og redd for å være ensom. Det tar lang tid å få venner på et nytt sted. Det vet dere også. Men jeg trenger en ny start.

Jeg kunne bo i Jons leilighet i Trondheim i noen dager. Jeg fant leiligheten, og der var Jons søster. Hun heter Ingvild og er 17 (sytten) år. Hun er veldig hyggelig og åpen. Vi snakket sammen i bare fem minutter, og så ble jeg med henne på en fest! Der traff jeg mange andre ungdommer. De går på videregående skole.

Så mye skjedde på så kort tid.

Jeg snakket mye med Ingvilds venner, Yosef, Mina og Iman. Det var fantastisk. Vi skal møte hverandre igjen i helga! Vil det gå bra med meg i Trondheim? Jeg håper det. Jeg tror det!

Hvordan går det med deg og Amina?

Mange hilsener fra Ahmed

Læringsfase: **Tren**

Ferdighet/mål: **Skrive**

Ressurser: **Tekst**

Arbeidsform: **Individuell**

Lær om ulike sjangre

Læringsfase:
Forstå

Ferdighet/mål:
Skrive

Ressurser:
Papir
Digitale verktøy

Arbeidsform:
Individuell

Få elevene til å skrive en tekst om et tema. Teksten kan være et dikt, visdomsord, en faktatekst, ei side fra en dagbok, en nyhet, et brev, en tekstmeldig eller en sangtekst. Dette fordrer at elevene har jobbet med og kjenner til de ulike teksttypene som etterspørres. Kanskje elevene kan skrive til en venn, et familiemedlem eller en kjendis?

Det kan være lurt å jobbe mye med ord og begreper fra et tema før man går i gang med en skriveoppgave. Velg sjanger som passer til temaet. Om temaet er kjærlighet, kan teksten være en kjærlighetserklæring. Jobb med ulike relevante sjangre som går igjen i skole, arbeidsliv og dagligliv. Mange av elevene kjenner ikke til de ulike sjangerne vi bruker i vårt skole- og arbeidssystem.

Skriv SMS

Læringsfase:
Forstå

Ferdighet/mål:
Skrive

Ressurser:
Tavle

Arbeidsform:
I plenum

Læreren skriver en kort SMS på tavla.

Eksempel:

Hei Siv.
Jeg rakk ikke bussen, men er på vei.
Er på skolen ca. 09.10
Jadin

Snakk med elevene om formen på denne type tekster, oppbyggingen og innholdet.

Kreative oppgaver

Hvordan kan man bruke tegning, bilder og kroppen for å gjøre teksten levende?

Lag en tidslinje

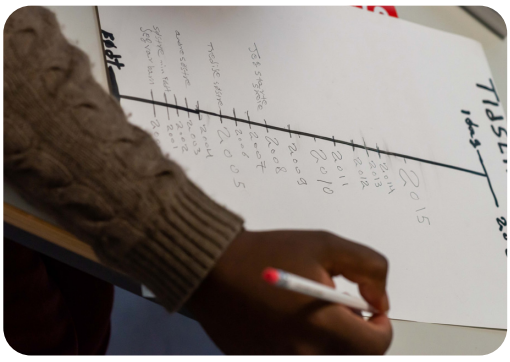
Elevene lager hver sin tidslinje. Beskriv for elevene hvordan de skal tegne og hvilken tidsramme tidslinjen skal ha. Den kan være fra fødsel til dagens dato. Hendelser som kan skrives inn: fødsler, flytting, skole, arbeid, morsomme hendelser, vanskelige hendelser, spesielle hendelser som har påvirket livet til eleven. Læreren kan lage noen eksempler som elevene kan se etter.

Læringsfase:
Tren

Ferdighet/mål:
Skrive

Arbeidsform:
Individuell

Bevissthet rundt sansene

Bind for øynene: elevene jobber i par. Den ene har bind for øynene, og den andre veileder den første eleven bort til et bestemt sted.

Mimeleken: Skriv ned ulike ord som knytter seg til temaet på små lapper. Én og én elev trekker en lapp og skal få resten av klassen til å gjette ordet gjennom kroppsspråk. Det er ikke tillatt å snakke.

Høretur: Hele klassen går ut sammen og finner et sted å sitte. Alle lukker øynene og lytter. Hvilke lyder hører vi? Deretter kan man drodle rundt hørselens betydning for hverdagslivet.

Læringsfase:
Kommuniser

Ferdighet/mål:
Lytte

Arbeidsform:
Variert

Lag en kollasj

Få elevene til å samle bilder, ord på norsk og på morsmålet og sette dem sammen i en kollasj på en plakat som kan henges i klasserommet. Elevene kan også lage en digital kollasj. Få elevene til å samle bilder og ord på norsk og på morsmålet og sette dem sammen i en videosnutt med lydopptak av ordene.

Tips: Man kan bruke Clips (korte videosnutter), PowerPoint (lysbilder med lydopptak) eller Canva (plakat).

Læringsfase:
Tren

Ferdighet/mål:
Skrive

Ressurser:
Digitale verktøy
Papir

Arbeidsform:
Individuell

Lag en tegneserie

Begynn med å snakke om hva en tegneserie er. Hva er viktig å legge vekt på i hvert bilde? Få elevene til å lage en tegneserie med X antall bilder. De kan bruke en historie fra læreboka eller finne på noe selv.

Tips: Man kan bruke ulike apper som *Creaza*, *Book Creator* og lignende.

Læringsfase:
Tren

Ferdighet/mål:
Lese
Skrive

Ressurser:
Papir
Digitale verktøy

Arbeidsform:
Individuell

